

Драги осмаци,

Погледајте текст а затим одговори на питања

Велика источна криза 1875-1878

Кнез Милан је постао пунолетан 1872. године. У Херцеговини је 1875. године избио устанак који се већ следеће године проширио на Босну. Црна Гора је убрзо ступила у рат са Османским царством. Априла 1876. године у Бугарској је започео Априлски устанак који је угушен у крви. „Бугарски ужаси“ окренули су европску јавност против Цариграда.

Под притиском јавности и догађаја Србија је средином 1876. године ступила у рат са Османским царством. Претходно је склопила савез и војну конвенцију са Црном Гором. Упркос победи код Шуматовца, српска војска је кобно поражена код Ђуниса. Ускоро је османска војска успела да пређе границе Кнежевине Србије и опустоши исток земље. Марта 1877. године склопљен је мир. Србија је поражена - није изгубила аутономна права нити делове територије – обновљено је предратно стање.

Црногорска војска је остала у рату извојевавши победе код Вучјег дола и Фундине.

Велике силе су затражиле од Порте реформе и побољшање положаја њених поданика хришћана. Пошто Османско царство није било спремно да попусти захтевима Русије, две силе су се нашле у рату.

Руско-турски рат завршио се потпуним поразом Османског царства. Русија је током ратовања захтевала од Србије да поново зарати са Османским царством. Опустошена и исцрпљена Србија је одуговлачила улазак у рат тражећи помоћ од Русије. Коначно, децембра 1877. године, српска војска је поново прешла границе кнежевине. Овог пута је успела да постигне значајне успехе. Током два месеца ослобођени су Ниш, Пирот, Врање и Лесковац.

Почетком 1878. године Русија и Османско царство склопиле су мир у предграђу Цариграда, **Сан Стефану**. Османском царству су одузете простране територије на Балкану, од којих је створена велика Бугарска, значајно проширена Црна Гора и успостављена аутонома Босна и Херцеговина. Бугарска је требало да постане највећа балканска држава која би се простирала од Дунава до Егејског мора и од Црног мора до албанских планина. Кнез Милан и српска влада били су изузетно незадовољни Санстефанским миром. Велике силе, а посебно Велика Британија и Аустроугарска, биле су такође незадовољне одредбама Санстефанског мира.

Зато је три месеца касније, јуна 1878. године, у Берлину организован конгрес на коме је извршена ревизија (промена) Санстефанског мира. **Берлински конгрес** окупио је представнике шест великих сила - Русије, Османског царства, Аустроугарске, Велике Британије, Француске и Немачке. На Конгресу је одлучено да балканске државе Румунија, Србија и Црна Гора добију независност. Аустроугарска је добила дозволу да окупира Босну и Херцеговину. Створене су две аутономне државе јужно од Дунава - Кнежевина Бугарска и нешто мање самостална Источна Румелија. Црна Гора је добила мање

проширење него раније, прикључени су јој градови: Подгорица, Никшић и Бар. Србија је стекла четири нова округа на југу: Нишки, Пиротски, Топлички и Врањски. Србији је уочи Берлинског конгреса морала да напусти ранију спољну политику и приближи се Аустроугарској. Како би добила аустроугарску подршку на Берлинском конгресу Србија је морала да прихвати аустроугарске интересе у Босни и Херцеговаини и да се обавезе да ће изградити железницу.

Питања:

1. Које догађаје обухвата Велика источна криза?
2. Којим догађајем почиње а којим се завршава?
3. Попуни табелу:

Држава	Одлука Берлинског конгреса
Србија	
Црна Гора	
Румунија	
Бугарска	
Аустро-угарска	

Одговори могу бити урађени у „word“-у, а можете да урадите на папиру у свеци и сликате.

Своје редове шаљите на: manjam@starina.rs

Срећан рад! Мања Милиновић